

tvarino (Dante e la filosofia, 51–62). — Sodbo o njih prepuščam specialistom, dovoljeno naj mi bo v svrhu celotnega pregleda le nekaj splošnih pripomb.

Ušeničnikova razprava združuje pregledno sistematičnost in kritično natančnost, podprta je vseskozi s podrobnimi citati. Vsak veliki pesnik je modrec, tako nudi tudi Dante filozofskega materiala na izbiro bodisi iz psihologije, ali logike, spoznavne teorije, ali metafizike, etike ali sociologije. Kosmogonija tvori prehod do teologije; tudi to slednjo je avtor na kratko označil, čeprav striktno ni bila na programu.

Med slovenskimi študijami, ki odpirajo italijanski publiki nove vidike v komaj znan svet, prednjači obsežna (dasi skoraj na tretjino okrajšana) razprava dr. Josipa Puntarja (Dante e Prešeren, 87–144), ki je nesporno osredje priučujočega zbornika. Prevajatelj Giov. Lorenzoni je pridejal kratek, na par mestih ne čisto srečno stiliziran uvod v zunanjo življenjsko pot Prešernovo, ki pomotoma navaja, da je umrl v Ljubljani, kar potem ponavljajo italijanski poročevalci. Prav bi bilo, če bi bil dodal še glavno vsebino Krsta, ki jo more nepoučen čitatelj iz sledeče okrajšane razprave le suksesivno razbrati.

Italijane bo zanimal sestavek prof. dr. Jos. Debeveca (Dante nelle traduzioni slave, 161–176), ker je prva smotrena bibliografija prevodov Danteja pri Slovanih. Debevec ne izpopolnjuje le dosedaj znanih podatkov po številu, temveč orientira tudi podrobneje o prevajalcih in označuje pri najboljših tudi vrednost prevodov in njih tehniko.

Za primer slovenskega prevoda prinaša knjiga Župančičev res magistralni prevod petega speva »Pekla« (Canto V. del Inferno, 75–85).

Kako globoko je posegla osebnost Dantejeva v razvoj poljskega slovstva, nam predločuje dr. Vojislav Molè (Dante e i romantici polacchi, 147–151). Trije največji njihovi pesniki-romantiki, kot Dante emigranti, Mickiewicz, Słowacki in Krasiński, kažejo idejno skupnost z Dantejem. Dr. Milko Kos (Le Tracce di Dante fra gli Jugoslavi, 153–160) raziskuje kritično zgodovinske spomine na Danteja na Primorskem, ki izvirajo iz poznejše kombinacije in ki so razumljivi iz dejstva, da so že za Dantejevih časov prihajali politični prognanci v furlanske, trgovci pa, kot pričajo Kosovi citati iz virov, tudi v slovenske kraje. Dante sam omenja »slovanske« vetrove in romarje iz Hrvaške, ki so hodili v Rim, ter slučaj srbskega vladarja iz Raške, Štefana Uroša II. Milutina, ki je posnemal benečanski denar.

Končno nam dr. Stelè (Mirko Rački illustratore di Dante, 177–183) predstavi zanimivo življenjsko in umetniško pot hrvaškega slikarja Račkega, ki si je postavil življenjsko nalogo, da ilustrira celo Božansko komedijo. 6 njegovih slik krasi knjigo. Italijanske prevode slovenskih prispevkov so oskrbeli Giov. Lorenzoni (Puntar, Stelè), Ivan Trinko (Ušeničnik, Molè), Ivan Gruden (Kos) in Ivan Bankič (Debevec). Nas zanima tu prvega prevod citatov iz Prešerna v nevezani besedi, ki je prav skrben; vendar se vidi, kako težko ga bo prestaviti celega v adekvatne italijanske stihe.

Dr. L. Sušnik.

Jože Pahor: **Medvladje**. Socialen roman. Spisal —. 1923. Trst. Založila »Socialna matica« v Trstu. Tiskala tiskarna »Edinost«. Str. 234.

Vojna leta so globoko rezala; rane se niso še zarastle, še krvavijo in bodo krvavele, ker veliki nauk, ki naj bi ga dale, je naletel na gluha ušesa in zakrknjena srea. Cesta materije, tlakovana z nesocialnostjo, ob kateri brni še vedno žica birokratizma, je slejkoprej polna: široka je in lagodna in za njo ni treba srea in odgovornosti. In vendar — življenje onih, ki hodijo to pot, ni mirno več: posamezni klicarji novega rodu in novih vrednot so očitujoča vest. Ali bo ta vest zmagala? Pahor veruje.

V »Medvladju« slika čas in prilike vojnih in povojnih let na Goriškem od pomladi (1918–1920). Ruševina in podrtija je vsepovsod — tudi v sreih. Obnova je nujna zahteva, a se ne gane z mesta. Zakrknjenost si ne pusti blizu in vztraja v ruševinah, ki so od dne do dne večje in zahtevajo vedno novih žrtev, dokler ne izbruhne plamen — »ponižanih in razžaljenih«, čigar »blesk je vsak trenutek veličastnejši, kakor bi imel vžgati vse štiri strani sveta.« V tem plamenu se razčisti in reši tudi — narodno vprašanje.

Roman je široko zasnovan in spretno razpleten skozi štiri dele. Osebe so tipično trdne, pokrajina zadeta, slog preprost. Z Breznikom bi izostala lahko v jeziku ta ali ona nepravilnost. Knjiga ostane dokument iz velikih in težkih dni.

Joža Lovrenčič.

Kado Murnik: **Na Bledu**. Povest. (Splošna knjižnica št. 2.) V Ljubljani, 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna.

Če se ne motim, je povest ponatis in bo v Splošni knjižnici služila svojemu namenu. Okusu doraščajočega dijaštva in mladinstva bo morda celo vzgojna s svojim bahatim atributstvom in orisništvom Bleda v vseh vremenskih odtenkih in številnih perspektivah. Tudi lica so vedro nazorna, kakorkoli sicer vsakdanje nezajemljiva. Ideje v povesti ni. — Zakesnela »Gartenlauberka«.

Dr. I. Pregelj.

Bernhard Kellermann: **Predor**. Roman. Prevedel Fr. Kobal. Maribor, 1922. Založila in izdala Tiskovna zadruga v Mariboru.

»Der Tunnel« je bil senzacija in je tako berilo, da je zaslužil slovenski prevod. Doživel je dva: poljudnejši, recimo rahlo ohlapnejši Velikonjev in Kobalov profesorsko ambiciozni. Ta ambicioznost je morda vredna hvale. Nujna ni spričo tega, da Kellermann v Tunelu vendar ni niti Stifter niti Storm, kaj šele Coster v »Ulenspieglu«, četudi morda utegne res biti, da je kaj pridnega iskanja treba, preden najdeš izraz v slovenščini za nabreklo in inženirsko orisno besedje psevdonemškega berila. Pri prevajanju beletrije, in to, samo to je Tunel, bi mislil, je naloga ta, da bodi prevod dober in lahko umljiv posnetek, ne pa tak, kakršnega bi si privoščil Kellermann v francoščini ali angleščini, ki imata za Tunelsko besedno obzorje zares tudi dovolj lastnega živega izraza. Kako naj pa Slovenec ume, da je »brzotreskavica« — Schnellfeuer, »toča s sodro« — ein